

Warto mediować...

Przemoc przyjmująca najróżniejsze oblicza próbuje zdominować współczesny świat. My, jej przeciwnicy, nie godzimy się na taki stan rzeczy, więc podejmujemy najróżniejsze działania w nadziei, że zdołamy stawić jej opór, że uda się ją wyeliminować lub chociaż w znaczący sposób ograniczyć jej rozmiar i zasięg. Systematycznie, jak mantrę, upowszechniamy ideę, że bez przemocy łatwiej i prościej żyć.

SZKOŁY WOBEC PRZEMOCY

Oczywistym jest, że przeciwstawiając się przemocy, działać należy metodycznie, zaczynając od najmłodszych, bo przecież „Czym skorupka za młodu...”. Szkoła już dawno wypowiedziała wojnę przemocy i agresji, ale w zależności od środowiska z różnym skutkiem, ponieważ przyczyn rodzących przemocowe zachowania jest wiele. Tkwią w rodzinie, istnieją w szkole, w grupie rówieśniczej, w Internecie. Trudno z nimi walczyć, a jeszcze trudniej je wyeliminować. Szkoły prowadzą określoną politykę wobec przemocy, opracowując konkretne procedury i działania, wdrażając np. elementy Profilaktyki I stopnia (działania zapobiegające pojawianiu się problemu) oraz Profilaktykę II stopnia (działania minimalizujące istniejący problem). Muszą jednak pamiętać o corocznym modyfikowaniu swoich poczynań i włączaniu do nich przedstawicieli społeczności szkolnej, czyli uczniów i ich rodziców.

Szkoły muszą mieć również świadomość tego, co jest „solą ziemi”, absolutną podstawą w obszarze działań prewencyjnych i profilaktycznych wobec przemocy i agresji, że to właśnie uczenie skutecznej komunikacji, porozumiewania się, dialogu ma znaczenie nie do przecenienia. A tego czasami brakuje w klasie i szkole. Uczeń powinien wiedzieć, że jego sukcesy czy porażki, zadowolenie bądź przeżywane stresy, umiejętność radzenia sobie w sytuacjach trudnych, rozwiązywanie problemów czy przeciwstawianie się złu zależą w dużej mierze od tego, w jaki sposób nawiązuje kontakty, prowadzi rozmowy i komunikuje się z innymi ludźmi. Środowiska posiadające umiejętność posługiwania się „komunikatem ja”, który jest nieinwazyjny, nieagresywny, nie zawiera oceny odbiorcy ani ataku na jego osobę, nie skaczą sobie do oczu, nie obrażają siebie nawzajem i niczego nie wymuszają – po prostu skutecznie się porozumiewają.

OD NEGOCJACJI DO MEDIACJI

Szukając efektywnych sposobów minimalizowania zachowań agresywnych i przemocy w środowisku szkolnym, warto pochylić się nad metodą prowadzenia negocjacji z uczniem. Kiedy proces negocjacji z młodym człowiekiem traktuje się nie tylko jako szansę jego uspołecznienia, ale także jako okazję do samorozwoju, to przestaje być ważne, kto ma rację, bo celem staje się możliwość zmiany rzeczywistości (często niewygodnej dla obu stron) na inną – lepszą, a uczeń staje się naszym partnerem w pozytywnym rozumieniu tego słowa.

W nadziei na zwiększenie skuteczności naszych działań, od negocjacji warto przejść do mediacji, których popularność sukcesywnie wzrasta. W środowisku uczniów z aprobatą przyjmowana jest propozycja tzw. mediacji rówieśniczych, która polega na szukaniu efektywnych rozwiązań konfliktu lub sporu między uczniami poprzez mediatora – ucznia, który został wcześniej przeszkolony, cieszy się zaufaniem środowiska rówieśniczego, zjednuje sympatię innych, cechuje go bezstronność i umiejętność koleżeńskiej współpracy, a przede wszystkim posiada predyspozycje komunikacyjne. Zadaniem mediatora rówieśniczego (być może przy wsparciu nauczyciela) jest umiejętne stworzenie stronom konfliktu możliwości spokojnego przedstawienia przedmiotu sporu oraz wyartykułowania wszystkich potrzeb z tym związanych, wyrażenia i nazwania trudnych uczuć oraz podjęcie próby wspólnego szukania pozytywnego dla wszystkich rozwiązania, a więc doprowadzenia do porozumienia. Zdaniem Jolanty Metkowskiej Kujawsko-Pomorskiego Wiceministra Oświaty – *to sami młodzi ludzie mają rozwiązywać konflikty, które pojawiają się między rówieśnikami. Niekiedy to problemy bagatelizowane przez dorosłych, a bardzo poważne i trudne dla dzieci.*

PROGRAM „MEDIACJE W SZKOLE”

W pilotażowym projekcie z zakresu mediacji rówieśniczych, realizowanym przez Kuratorium Oświaty w Bydgoszczy i Okręgową Radę Adwokacką z siedzibą w Bydgoszczy, zostały już podjęte konkretne działania mające na celu przeprowadzenie szkoleń przeznaczonych dla uczniów klas IV-VI oraz ich nauczycieli z zakresu mediacji (pierwsze spotkanie w lutym 2016 roku). Program uwzględnia następującą problematy-

kę: rodzaje i zastosowanie mediacji; proces mediacji, jego zasady, przebieg; rola i zadania mediatora; umiejętności komunikacyjne i negocjacyjne niezbędne w prowadzeniu mediacji; narzędzia, techniki i strategie mediacyjne; umiejętności radzenia sobie trudnymi sytuacjami podczas mediacji; symulacje mediacji, w tym mediacji rówieśniczej. Do programu „Mediacje w szkole” zgłosiło się 59 szkół z naszego województwa.

Na marginesie dodać należy, że pierwszą dziesięcioosobową grupą poddaną szkoleniu w zakresie mediacji (na przełomie stycznia i lutego) byli nauczyciele konsultanci Kujawsko-Pomorskiego Centrum Edukacji Nauczycieli w Bydgoszczy, Miejskiego Ośrodka Edukacji Nauczycieli oraz kierownictwo kuratorium. Pracownicy nadzoru pedagogicznego także będą mieli możliwość wzięcia udziału w warsztatach.

Nasza placówka sprzyja temu przedsięwzięciu i planuje wspieranie działań Kujawsko-Pomorskiego

Kuratora Oświaty poprzez poszerzenie oferty szkoleniowej o mediacje. Dla dyrektorów i nauczycieli zorganizujemy warsztaty, seminaria i konferencje.

PRZECIW AGRESJI...

Przeciwstawianie się, przemocy i agresji w ogóle, jest szczególnie ważne dla środowiska oświatowego. Od lat realizujemy formy edukacyjne mające na celu wdrażanie działań prewencyjnych, profilaktycznych, doskonalimy nauczycieli w obszarze skutecznej komunikacji, dobrych relacji z uczniami, efektywnej współpracy z rodzicami. Nie mamy wątpliwości, że warto upowszechniać ideę rozwiązywania problemów i konfliktów młodych ludzi poprzez zastosowanie mediacji rówieśniczych. Zawsze warto szukać pomysłów i nowych rozwiązań, które dają nadzieję na wdrożenie zmiany, w tym przypadku obniżenie w szkołach poziomu przemocy i agresji.